

ОБЩИНА КОТЕЛ
ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНА
СТРАТЕГИЯ ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ
(2021-2023Г.)

Приет с Решение № 538 от 28.10.2022 г. на Общински съвет - Котел

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият документ е неразделна част от Областната стратегия на област Сливен в изпълнение на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030). Целевата група в настоящия документ са ромите, името се използва като обобщаващо както за българските граждани от община Котел, област Сливен в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне и гражданите в уязвимо социалноикономическо положение.

Основните приоритети на настоящия план са:

- повишаване на образователен статус;
- здравния статус;
- жилищни условия;
- заетост;
- върховенство на закона и недискриминация;
- култура и медии;

Планът за действие се разработва като отворен документ, който ще се актуализира, допълва и изменя.

В общината се прилага интегриран териториален подход, при който на териториален принцип едновременно се предприемат мерки и обединяват ресурси по различни приоритети, съобразени с местните особености и нужди, включително на най-нуждаещите се, с цел постигане на видима промяна на конкретно населено място /квартал, махала/.

Брой експерти работещи по етническите и интеграционните въпроси, здравни/образователни/трудова медиатори и др.: на територията на община Котел работят следните експерти и медиатори: Курти Колев специалист „Етническа Интеграция”- гр Котел; Христина Стефанова - специалист ”Етническа Интеграция“; Дора Ангелова и Снежана Рандева – здравни медиатори; Асен Куртев - образователен медиатор; Златина Величкова - образователен медиатор; Катя Боянова - образователен медиатор; Ралица Перова - трудов медиатор; Таня Михайлова-психолог; Зарко Киров-бюро по труда; Фани Чернева и Росица Демирева– ЦРДУ.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА В ОБЩИНА КОТЕЛ

1. ОБЩА И ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЯ

Данните от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България от 2011г. по отношение на етническата принадлежност са непълни. Част от хората, които околното население назовава като „роми” или „цигани” се самоопределят като българи, което произтича от правото на преброяваното лице само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава. Трябва да се има предвид, че извън преброяванията на населението, данни по етнически признак не се събират. Данните, с

които разполагат например дирекциите като „Бюро по труда“ са на основа на доброволно самоопределяне на регистриращите се. Има отделни случаи, в които за нуждите на изпълнение на дадени проекти, програми и др. се събира доброволна информация по етнически признак.

Според официалните данни от Преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2011 населението на област Сливен е 197 473 души. По отношение на етническата му структура в областта делът на малцинствата значително превишава този за страната: 22,6% срещу 14,4%. От отговорилите на въпроса за самоопределяне общо 173 206 души, 132 697 души (76,6%) се самоопределят като българи, 20 478 (11,8%) - като роми, 16 784 (9,7%) - като турци, 1 954 (1,1%) - като други. Затова като цяло област Сливен може да се смята за типичен район на концентрация на етнически малцинства. От данните се вижда, че ромският етнос е вторият по численост след българския, а турската етническа група е трета.

Продължава тенденцията част от хората, които околното население назовава като „роми“ или „цигани“ да се самоопределят като българи, турци, румънци и др., което произтича от правото на преброяваното лице само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава. Това означава, че реалният относителен дял и съответно абсолютният брой на ромското население е по-голям. По отношение на териториалното разпределение по общини ромите са силно концентрирани в община Котел, където ромското население има най-голям относителен дял в цялата страна (26,7%). Най-голямото село в област Сливен е с. Градец (община Котел), където живеят 3759 души. От тях по официални данни 80% е ромското население, а по оценка на експерти от община Котел само около 250 души са българи.

Според данните от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България от 2011г. в община Котел лицата, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност са общо 17 954 души. От тях 7024 са се самоопределили като етнически българи, 5793 като етнически турци, 4790 като етнически роми, други 142. Близко 85% от ромите в община Котел живеят в града и най-голямото село в общината - с. Градец, а останалите живеят неравномерно разпределени в селата Пъдарево, Мокрен и Тича.

Настоящия документ ще използва анализ, изготвен от експерт на Програма РОМАКТ, изготвен през 2020 г. с цел планиране на мерки, насочени към уязвимите ромски общности от община Котел. Съществена част от стъпките за изготвяне на анализа са приложени с активното участие на Местна Активна Група – Котел (МАГ)¹, създадена в рамките на Програма РОМАКТ.

Проучването в община включва **три метода** за събиране на данни.

Първият метод е провеждане на анкета от Местна Активна Група (МАГ) - Котел, състояща се от 35 въпроса и проведена през месец юли и август 2020г., като са обхванати роми от град Котел, село Тича и с. Градец. Изследването обхваща 100 ромски домакинства в които живеят 464 лица (около 14% от ромското население в общината).

Вторият метод за събиране на данни за анализ беше организирането на фокус група, която се състоеше от 8 човека – представители на местната ромска общност от Котел.

Третият метод беше свързан с провеждане интервюта с двама души, заинтересовани страни, ключови фигури от община Котел, от които трябваше да събере информация за актуални проблеми на ромите и ангажимента на институциите към тях.

---

¹ МАГ е доброволна гражданска структура, създадена в рамките на съвместната Програма на ЕК и СЕ - РОМАКТ. В групата членуват представители на местните общности от различни квартали на града и населени места, съставни на община Котел. Основната цел МАГ е да бъде равностоен партньор на местната власт в съвместното разработване и прилагане на приобщаващи политики, стратегии и услуги за социалното включване на уязвими ромски общности.

Според анализа, средно в едно домакинство живеят около 5 души. Преобладаващият брой деца в едно семейство е средно около 3 деца. Делът на лицата до 18 години в тези домакинства е над 33%. Около 65% е делът на хората в трудоспособна възраст. Прави впечатление, че броят на възрастните в едно домакинство над 75 години е твърде малък (4%), което вероятно е свързано с по-високата смъртност на ромите в тази възраст в сравнение с неромите.

2. ОБРАЗОВАНИЕ

Образованието е един от основните приоритети на Община Котел. Изпълнявайки своите правомощия и отговорности общината координира изпълнението на приема на ученици в общообразователните, профилираните и професионални паралелки, обхвата на децата и учениците, подлежащи на задължително образование, поддържането и обновяването на материално-техническата база, организацията на учебния ден в средишните училища, съдейства за развитие на способностите и интересите на деца и ученици.

Мрежата от образователни институции в община Котел се състои от 10 училища, 6 детски градини на целодневно обучение и 1 НУФИ. В повечето от тях материалната база е остаряла, но там където има обучение на деца и ученици се полагат усилия тя да се обновява, подобрява и осъвременява. За учебната 2020/2021 година броят на учениците е 1422, а на децата в детските градини – 417 разпределени в 22 групи. На територията на общината съществуват 2 средни училища – едното средишно и в него се обучават ученици от няколко селища и от града и едно Национално – в което също учат ученици от общината и цялата страна. Другото средишно училище е ОУ “Д-р П .Берон“ в с. Филаретово. Достъпът до образование в малките населени места се осъществява, чрез организиран транспорт до училищата намиращи се в най-близките места.

Учебната година започна в условията на обявена пандемия за COVID 19, което постави образователните дейци и учениците пред нови реалности, в условия, които изискват нова нагласа - за онлайн обучение. През 2020/21 г. Община Котел продължава работа си по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. На територията на общината работят 10 екипа, създадени в отговор на Постановление № 100 от 08 юни 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Благодарение на съвместната работа на общината, Отдел „Закрила на детето“, МКБПППН и екипите за обхват, процентът на отпадналите ученици ежегодно намалява.

Важна роля в областта на образованието в община Котел има социалната услуга Център за работа с деца на улицата. Центърът за работа с деца на улицата е социална услуга, която предлага дейности и услуги за деца от града и общината. Центърът работи под ръководството на община Котел с управление на представител НП „МСС-България (Международна социална служба – България)“ до края на 2020г. От 2021г. услугата изцяло преминава под управлението на общината и отдел „Социални и хуманитарни дейности“. Центърът работи вече пета година, като си партнира с О“ЗД“ към „Социално подпомагане“ гр. Котел. Тъй като буквално в общността няма деца на улицата, децата които посещават дейностите и услугите на центъра са деца в неравностойно положение и от бедни семейства, като главно са от ромски произход. Центърът работи и в посока осигуряване на подкрепа за отглеждане на детето в сигурна и стабилна семейна среда, предоставяне на дневна грижа и осигуряване на условия за равен достъп на всяко дете до цялостната мрежа от здравни, социални и образователни

услуги и придобиване на социални умения. Дейностите са насочени към превенция на отпадане от училище, както и продължаващо и повторно поведение във висок риск в конфликт със закона, придружаване на дете с правораздавателната система и изпълнение на възпитателни мерки.

Според анализа, изготвен от Програма РОМАКТ грижата за децата в семейството се поема от самите родители (около 68%), което означава, че не се налага делегиране на родителски отговорности на други членове от домакинството. За това усилията на образователните институции, медиатори и други трябва да бъдат насочени към мотивиране на тези родители да изпращат децата си на училище и да подпомагат образователния процес в къщи. Все пак има едни 32%, за които грижата на децата се поема от възрастни баби, дядовци и други настойници, причини за което са свързани със сезонна работа в чужбина или смърт на някой от родителите. Тук усилията трябва да бъдат насочени към мотивиране на настойниците да пращат децата на занималня и да участват във всякакви форми на училищния живот, което ще повиши техните образователни резултати. Само 18% от децата не посещават детска градина и подготвителна група, което не е лош показател, защото адаптацията на тези деца след това към училищния процес ще бъде на по-високо ниво. Желателно е да се помисли и за тези 18%, за да имат еднакво начало и достъп до образователния процес в началното училище. Около 20% от всички анкетирани лица са посочили, че в техните домакинства има женени или съжителстващи лица под 18 години. Това води до извода, че тези непълнолетни съпругески двойки не биха имали равен достъп до образование, а това ще повлияе негативно и в реализацията им на трудовия пазар по-късно.

Родителите оценяват силно ролята на занималнята, като място за самоподготовка на децата им (60%), за разлика от тези, които сами се подготвят в къщи. Често условията в къщи не позволява това, защото децата нямат обособени детски пространства в които да се подготвят, а често стаите в едно домакинство от 5-6 човека не са повече от две. Липсата на такова пространство поставя в неравнопоставено положение децата, ходещи на занималня и тези, които се подготвят в къщи. Относително висок е дялът на възрастните (40%), които могат да подпомагат самоподготовката на децата в къщи, но не става ясно дали логистично или образователно. Желателно е да се мотивират родителите да пращат децата си на занималня, защото това е успешен начин за подготовката на децата им. Там, където няма занимални да се създадат. Най-маргинализираните имат затруднения да си плащат таксата от 35 лева за детска градина, което води до извода, че е добре да се помисли за редуциране на тази цена или за търсене на възможност покриване на тази такса от общината за най-уязвимите и социално слаби семейства. Добро впечатление прави, че родителите се интересуват от оценките, с които са завършили децата им училище и са преминали в следващ клас. Тази информация малко противоречи с това, че 40% от родителите са казали, че не поддържат връзка с учителите, а над 10% са съобщили че не са ходили на родителски срещи. Една от посочените причини е липсата на удобен транспорт до училището. Желателно е да се насърчат родителите да комуникират по-често с учителите и да се интересуват от напредъка на децата си. Посещенията от учители и медиатори на терен е доказана добра практика за оценка на нуждите на децата, преценяване на социално-битовия им статус и съдействие на място. Важно е да насърчават децата и младежите да завършват както средно, така и висше образование, защото голяма част от тях учат в професионални паралелки, в които преобладаващите са от бедни семейства (седем семейства има студенти вече, а двама са завършили висше образование). Завършването на средно и висше образование улеснява и достъпа до пазара на труда. От изследванията се вижда, че относително малък е дялът на тези хора с начално образование и без образование. Въпреки, че се увеличава броят на завършилите средно

образование младежи, той все пак остава по-нисък от тези на неромите като цяло, а това може да задълбочи социалните неравенства. Всъщност, отпадащите деца са около 10% (предимно след 7-ми клас), като основните причини са бедност, липса на мотивация у родителите да пращат децата си на училище, затруднения при усвояване на преподавания материал. Ранните съжителства според анкетата са около 20%, което също е важна причина. Желателно е да се провеждат повече образователни кампании и да се отделят стипендии за желаещите да учат висше образование.

3. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Системата на здравното обслужване на община Котел включва следните здравни учреждения:

- Шест лични лекари;
- „Медицински център - I „, ЕООД;
- Център за спешна медицинска помощ-Котел;
- Филиал на МБАЛ „Д-р Ив. Селимински” АД-Сливен.

На територията на град Котел от работата на терен на двамата здравни медиатори има информация за следното:

- Регистрираните бременни на територията на града са 35 жени, предимно тези от ромски произход;

- Хоспитализация на бременни не може да бъде осъществена, тъй като няма болница или отделения, където да бъдат преглеждани и лекувани. По – голямата част от бременните предпочитат да бъдат картотекирани и лекувани в град Сливен, където има по- голям избор на лекари и специалисти;

- Поради пандемичната обстановка в страната през тази календарна година не са осъществени прегледи от мобилни кабинети в града. Въпреки, че жителите имат нуждата и желанието да посещават такива кабинети заради липсата на специалисти в Котел;

- Регистрираните новородени и децата при тримата лични лекари в града са 55 броя;

- Профилактичните прегледи осъществени от практикуващите лични лекари е с обща бройка 1800. По- голямата част от тези прегледите се извършват по желание на пациентите.

- По данни от личните картони на пациентите на практикуващите лекари най-често срещаните заболявания са възпаление на горни дихателни пътища, сърдечно – съдови заболявания, захарен диабет, заболявания на щитовидната жлеза, гастрит, колит, хипертония, заболявания на опорно- двигателният апарат, злокачествени образувания и др.;

- Обхванатите от Националният имунизационен календар са 900 деца. Много голяма роля за изпълнението на тези имунизации имат здравните медиатори, които са посредник между личните лекари, общността и институциите;

- Проведените здравни беседи през тази година са 23 в различните училища, участници в групови работи на социалните услуги за деца на територията на град Котел и в ромските квартали;

- Към момента поради пандемичната обстановка няма данни за превенция и контрол на ХИВ, СПИН, туберкулоза и сексуално предавани инфекции.

- Детската смъртност по данни на личните лекари има дадена 1 бройка;

- Продължителността на живота на населението е средно около 65 – 70 години;

- Всички деца до 6 годишна възраст посещават детска градина;

- Нуждаещите се от здравни грижи лица от селски и отдалечени от областният център места са със затруднен достъп до здравни грижи;
- Здравно неосигурените лица на територията на града са 1300 по данни на ОПЛ.
- Здравните медиатори периодично провеждат здравни беседи и лекции на различни теми, съобразно нуждите на общността.

Важно е да се отбележи, че ранното майчинство е основен проблем за ромската етническа общност. Ранната възраст за започване на полов живот сред някои от ромските момичета е тревожен факт, който води до повишаване на риска от редица негативни последици за живота и здравето им, намалени са възможностите им за работа и образование, което влияе върху тяхното социално и културно развитие.

Ключови фактори определящи равнището на здравния статус и здравната култура на населението са степента на образование, размерът на доходите и жилищната среда. Социално битовите условия, при които живеят по-голяма част от представителите на ромската общност, оказват пряко влияние върху тяхното здравно състояние. Ромите се сблъскват и с повече трудности при профилактиката и ранното диагностициране на разпространени сред тях заболявания, каквито са раковите, белодробните и инфекциозни заболявания.

Според анализа, изготвен от Програма РОМАКТ около 60 % от ромите в общината нямат здравни осигуровки. Липсата на здравни осигуровки на ромите в трудова възраст намалява достъпа им до медицински услуги и намалява работоспособността им. Това ги прави да се чувстват изключени от здравната, а и от социалната системи. Нередовният контакт с ОПЛ, други медицински специалисти, липсата на достатъчно обучения по здравни теми, ниската здравна култура, бедността и други увеличава риска от увеличаване на здравните щети върху ромите. Добре е да търсят подходи за насърчаване на ромите да се осигуряват здравно. Полезно би било да се предоставя информация за Наредба 17 на МС за осигуряване на лечение на здравно неосигурени, социално слаби лица както на самите роми, така и на здравните институции. В тази наредба са посочени критериите, на които трябва да отговаря всяко здравно неосигурено, социално слабо лице и как да се възползва от услугите за лечение. Провеждане на информационни кампании за нуждата от здравно осигуряване е много важен елемент за подобряване на здравния статус на ромите. Около 21 % от хората са посочили, че нямат личен лекар. Вижда се, че броят на хронично болните и хората с ТЕЛК е около 9%, но прави впечатление, че има хора, които нямат личен лекар. Трябва да се увеличи броя на здравните медиатори, които да съдействат на хората без ТЕЛК и ЛКК да се регистрират. Ролята на здравния медиатор е много сериозна, защото те стимулират ромите да посещават лекари, провеждат информационни кампании, напомнят за имунизации, съдействат за организирането на здравни лектории от специалисти и други.

4. ПРИОРИТЕТ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Кварталите на територията на община Котел населени с хора от целевата група са концентрирани предимно в гр. Котел, с. Градец, с. Тича, с. Мокрен и с. Пъдарево. Собствеността на терените е общинска. Сградите с нотариални актове са около 10%. Застрояването е хаотично, болшинството сгради са без строителни книжа. По-голям проблем са жилищните сгради, които остават в терени, нарочно отредени за озеленяване, поради индикации за потенциални свлачищни процеси съгласно ИГП.

кв. „Изток“, гр. Котел Действащият ПУП ОТ 1992 год. е максимално съобразен със съществуващото застрояване.

Кварталът наброява близо 460 жилищни сгради, по-голяма част от които са масивни. През 2009г. бе одобрена кадастрална карта и кадастрален регистър на града, съответно и на квартала. Също така кадастрални карти има одобрени и за селата Ябланово, Катунисце, Жеравна и на с.Тича. Кварталът заема западен склон над коритото на р.„Глогова“, теренът е стръмен. Има изградена водопроводна и електроснабдителни мрежи.

Според анализа, изготвен от Програма РОМАКТ около 76% от анкетираните живеят в масивни къщи, а 24% са казали, че живеят в паянтова къща. Твърденията им са, че 70% от тях живеят в законни къщи, а около 20% казват, че къщата им е незаконна. Според МАГ - Котел броят на незаконните жилища е по-голям. Съществуването на отговора „не знам“, може да означава, че запитаните не са се интересували до сега каква е собствеността им. Желателно е да се предприеме сериозна политика по търсене на възможности за узаконяване жилищата на ромите, като се започне с информационна кампания за разясняване въпроса какво означава „законна“ и „незаконна“ къща. Важно е да се има предвид, че средно в едно домакинство са около 5 човека, като 53 % от домакинствата живеят в пространство до 60 кв.м., а 47% от домакинствата живеят от 60 до 160 кв.м. Условията на живот на повече от половината анкетирани са в тесни пространства, което не отговаря на съвременните стандарти за нормално съжителстване. Тези условия говорят за липса на обособено място за учене, спане и почивка за повечето от хората, а това води до повишаване на заболяемостта при ромите, а за децата по-ниски резултати в училище. Цели 74% са казали, че нямат обособена детска стая. Само 33% са казали, че децата спят на собствено легло, а останалите спят с останалите деца или с баби, дядовци и родители. Липсата на баня в къщи (68%), липса на бойлер и ползването на вода от външна чешма или централен водопровод, без водомер говори за висок здравен риск, свързан с възникване на заразни и инфекциозни заболявания, заради ограничените възможности за хигиенизиране. Всичко това говори, че лошите битови условия и липсата на интернет (само 37% имат) трудно би позволило на децата да учат в онлайн среда, използвайки съвременните дигитални средства за обучение, заради изискванията на пандемичната обстановка от Ковид 19. Липсата на интернет и компютър ще затрудни този процес. Допълнително лошите битови условия не позволяват на децата да се къпят редовно, да посещават стерилна тоалетна и възможност за изпрани и чисти дрехи. Прави впечатление, че около 50% не харесват инфраструктурата в кварталите и смятат, че има нужда от подобрения.

5. ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ

През 2021г. в програми, мерки и проекти за заетост са включени 129 безработни лица самоопределили се като роми, което е 28.16% на сто от всички лица започнали работа по програми, мерки и проекти за заетост. През 2021г. процентът на включените в обучения безработни лица самоопределили се като роми е 51.65% от всички лица, включени в обучения. Към 31.12.2021г. в Община Котел има регистрирани 1 796 безработни лица, от тях самоопределили се като роми са 924. Коефициентът на регистрираната безработица за 2021г.е 32.94%. Към 01.12.2021г.в Дирекция „Бюро по Труда“ гр. Котел има регистрирани 1114 продължително безработни лица, което е 62.03% на сто от всички регистрирани, от тях 605 са се самоопределили като роми, което е 54,31 на сто от всички продължително безработни лица. От 03.02.2021 г. до 10.12.2021г. Община Котел успешно изпълнява проект „Топъл обяд за хората в нужда от Община Котел“, който е с бюджет 1 340 678.79 лв. Подпомагани с храни до момента

са 3403 потребители от 16 населени места на общината. Като по-голяма част са от целевата група. Основен акцент на проекта е преодоляване на основно материално лишение. С цел намаляване на социалното изключване към подпомагането с храна на потребителите се предлагат и съпътстващи мерки, които се изразяват в индивидуално консултиране и съдействие за получаване на различни социални, административни и др. услуги. До момента са направени 25 594 индивидуални консултации.

Според анализа, изготвен от Програма РОМАКТ само 23 % от анкетираните са посочили, че в тяхното домакинство имат поне 1 човек или повече от един човек с постоянна заетост. Средно във всяко домакинство има по двама безработни. Много са малко и лицата с постоянни трудови договори, което означава, че по-голямата част от работещите са включени в програми за временна заетост или работят без договор.

Липсата на устойчив местен бизнес принуждава общината да бъде един от най-големите работодатели за безработните роми. Тенденцията за толкова много дълготрайно безработни лица в община Котел наточва социалните системи и прави силно уязвими тези хора, което допълнително ще ги маргинализира. Добре е да се търсят възможности за по-устойчиви програми за квалификация на тези хора и намиране на работа с постоянна заетост. Прави впечатление за наличие на твърде много млади хора, които са дълготрайно безработни. Причините за безработицата са различни – най-много са тези, които нямат образование и липса на работодатели и работни места в общината. Прави впечатление 72% са отговорили, че искат да работят в сферата на услугите, а това често е работа, която дава общината и е с временна заетост – озеленител, чистач, общ работник и други. В този тип заетост няма достатъчна устойчивост и хората не развиват важни професионални умения. При липса на друга алтернатива програмите за временна заетост са възможност за най-уязвимите слоеве от населението. Друго наблюдение е, че ромите искат по-високо възнаграждение, защото със заплатата си осигуряват прехраната на няколко членове от своето домакинство. Най-много са отговорите за заплата около 800 лева. Около 33% разчитат на хората, получаващи пенсия. От всички изследвания се вижда, че доходите от трудови договори са твърде малко като брой, а повечето са от нерегламентирани трудови взаимоотношения и от помощи. Това означава, че доста хора са в сивия сектор, а това може да бъде една от причините за не плащане на здравни и социални осигуровки. Желателно е да се търсят механизми да се мотивират лицата с нерегламентирани трудови договори да плащат осигуровките си, за да получават качествен достъп както до социални, така и до здравни услуги. Основно домакинствата харчат доходите си за храна (89%), което означава, че развитието в йерархията на потребностите на Маслоу ромите могат да задоволят само базовите си потребности, свързани със сигурност и физическо оцеляване. Развитието на принадлежност, кариера, социални умения остават на заден план или по-скоро са невъзможни за голяма част от ромското население на Котел, поради логическата зависимост от потребностите за оцеляване.

6. ПРИОРИТЕТ ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ*

Независимо от етническият разнообразен състав към момента на територията на община Котел е съхранен етническият мир и няма възникнали конфликти основани на етническа основа. В обществото липсват нагласи относно използване на език на омразата и незначитане на човешките права на етническа основа.

Отчита се, че безработицата в община Котел е над 30%, съответно населението което попада в това число живее под прага на бедност. Това е характерно за голямата част на

ромското население, което живее в бедност и лоши битови условия, като оказва влияние на криминогенната обстановка и определя нейната динамичност. В това число се наблюдават случаи на лихварство в ромските квартали, при които изключително рядко се подават сигнали за тях.

Липсата на информираност сред ромското население относно техните граждански права и задължения, често са повод за възникване на конфликти между представители на общността с държавните институции, предлагащи услуги в лицето на община Котел, Дирекция „Социално подпомагане“, отдел „Закрила на детето“, БЧК и контролни органи в лицето на полицията, РЗИ Сливен, ДГС Котел и др.

Голям е броят на децата, които живеят в среда, различна от традиционната семейна, като често са отглеждани от един родител, а поради трайно или периодично трудова ангажираност на родителите в страната и чужбина, живеят при роднини и тези деца от многодетни семейства и такива създадени от много млади родители, попадат в рисковата група. В тази насока, се отчита тенденция на повишаване на ранните бракове на лица встъпили в съвместно съжителство с лица под 18 г. възраст.

7. ПРИОРИТЕТ КУЛТУРА И МЕДИИ*

На територията на Община Котел действат общо 15 читалища и 1 библиотека. От тях 5 са в населените места с компактно ромско население:

- НЧ „Съгласие-Напредък 1870“- гр. Котел;
- НЧ „Надежда 1869“- с. Градец;
- НЧ „Просвета 1919“- с. Мокрен;
- НЧ „Пробуда 1928“- с. Пъдарево;
- НЧ „Просвета 1870“- с. Тича;

Достъпът на ромите до дейността на читалищата не е ограничен и всички, които имат желание се включват в нея. Едни ползват книжният фонд на библиотеките и техните компютърни зали, други участват в колективите за любителско творчество заедно с другите етноси, а трети са обособили свои колективи.

Обособени ромски колективи има в НЧ „Надежда 1869“- с. Градец за автентичен фолклор, НЧ „Просвета 1870“- с. Тича - ромски танцов състав, ромска коледарска група и НЧ „Съгласие-Напредък 1870“- гр. Котел - танцов състав, битов хор със смесена етническа принадлежност. ЦПЛР се посещава и се водят занятия със деца и ученици от различни етнически групи българи, роми, турци, каракачани, които заедно представят своите умения на празничната сцена. Международния ден на ромите осми април все по-осезателно заема своето място като ден за почит и възпоменание но и като празник, на който всички заедно представят специфичната етно-култура на ромите. Василица - Ромската Нова година е най-големият ромски празник който съхранява, развива и популяризира специфичната ромска култура. В този ден ромите посрещат Новата година, празненствата започват още на 13-и и продължават до 15 януари. Тогава ромите почитат своя светец Свети Василий.

В читалищата децата, които ги посещават са от смесен етнически произход българи, турци и роми и всички празници се празнуват заедно.

Като цяло, голяма част от заложените мероприятия по културен календар на всички читалища на територията на Община Котел бяха отменени или частично реализирани под строг контрол заради пандемията от COVID-19. През 2021г. „Фестивал на етносите, багрите и котленския килим“ беше проведен. В него се представят културата и

традициите на всички етнически групи, живеещи на територията на община Котел и как всички заедно можем да постигнем повече .

Възраждане и запазване на българските традиции, популяризиране и съхраняване на занаятите си, стимулиране на интереса на младите.

III. МЕХАНИЗМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА КОТЕЛ В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ

Управлението на Плана за действие ще се изпълнява по следния начин:

- Общинският координационен екип ще следи, отразява и докладва изпълнението на дейностите, които са заложили в Плана;
- Ще се създаде база данни, в която ще се отразяват дейностите от Плана, които са изпълнени;
- Ще се провеждат тримесечни срещи на Общинската работна група създадена по Програма РОМАКТ, която ще наблюдава изпълнението на Плана;
- Координационният екип ще изготвя годишен доклад за изпълнението на Плана за действие.

IV. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Оценката и мониторинга на изпълнението на Плана за действие в изпълнение на Областната стратегия се осъществява от Общинската работна група създадена по Програма РОМАКТ чрез мониторинг и прилагане на различни форми за наблюдение и оценка.

Целите на мониторинга са:

- Чрез систематично събиране и анализиране на информация, да следи за постигането на измерими резултати от дейностите по изпълнението на мерките по плановия документ;
- В процеса на наблюдение на изпълнението, определяне на възникнали пречки за изпълнението на плана и обсъждане на механизми и препоръки за преодоляването им;
- Активно включване на заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В края на периода на Плана за действие на Община Котел в изпълнение на областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация очакваме:

- Още по- активно участие на ромската общност в планирането и изпълнението на общински политики, програми и проекти насочени към приобщаване, равенство и участие на ромската общност;
- Изведени заключения и препоръки относно механизмите за управление и мониторинг и оценка на изпълнението на Плана;
- Изпълнение на значителен брой от планираните мерки в Плана за действие, което ще доведе до подобряване на ситуацията на ромската общност в областите:

образование, жилищна политика, заетост и здравеопазване в съответствие с индикаторите за резултат заложи в Плана.

Председател на Общински съвет-Котел: (п)
(Христина Чолакова)